

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

R.P. Richardi Lyncei ... Vniversa Philosophia Scholastica

Complectens Dialecticam, siue Scientiam de Veritate, in decem libros
distributam

Lynch, Richard

Lvgdvni, 1654

IV. Verior explicatio multiplicatis illius, quæ rei vniuersali proprie
co[n]uenit.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95210](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95210)

turæ Gabrielis à sua vnitatē, & singularitate, merito cuius præcisiuè multiplex, haud propterea est vniuersalis, eo quod vniuersale suoapte ingenio multa positiue sub se, non vero præcisiuè possulet, vt nostræ rationes conuincunt.

14 Ad secundum respondeo: Vt duo specie differant, opus non est, vt species sint: tum, quia Petrus, & Buchephalus specie differunt, quin tamen sint species: tum à pari, vt aiunt: quia Petrus, & Paulus numero differunt, quin eorum alteruter numerus sit, & etiam accidentaliter dissident, quin eo ipso sint accidentia. Quamobrem ad differentiam specificam duorum satis, superque est, vt sub diuersis contineantur speciebus, sicut Gabrielem, & Michaelē contineri perpicuum est.

15 Cæterum aduersus hanc solutionem illa statim emergit difficultas, Angelos nequaquam multiplicari posse solo numero, adeoque in eis nullas esse species prædicabiles, & proprias, cum hæ respiciant suoapte natura inferiora omnino similia, ac tantum numericè diuersa, atque eatenus dissident à generibus: Quæ cum ita sint, qui fieri potest, vt Gabriel Angelus, & Michael contineantur sub diuersis speciebus, quemadmodum ad eorum specificam differentiam oportet? Verum, etsi ita sentiant de Angelis B. Thomas 1. part. quæst. 50. art. 4. Capreolus in 2. dist. 1. quæst. 1. Egidius quodlibet. 2. part. 2. Soncinas 12. metaph. quæst. 51. & reliqui ferme Thomistæ, atque cum eis Abulensis in c. 29. numerorum, oppositum tamen est longè probabilius, illudque tenent auctores omnes, quos paulo supra laudauimus pro nostra sententia de multiplicata positiua inferiorum ad vniuersale requisita. Quamuis autem huius loci non sit verioris, & hac tempestate magis receptæ opinionis probatio, vnam tamen, vel alteram breuiter perstringo. Materia prima non est vnica radix indiuiduationis, vnitatiq; ac multiplicatis numericæ, vt clarebit in metaphysica: quidni ergo Angeli quantumuis materiæ expertes possint solo numero multiplicari? nam non, nisi ex falso illo principio oppositum huius consequentis inferunt Thomistæ. Rursus secundò: animi rationales, eorumque plures cognitiones, & amores, quantumuis spirituales, similes sunt, ac solo numero differunt: quidni ergo ita differre, & non ampliùs possint Angeli spiritus?

16 Atque hinc respondebis cuidam aduersus nos instantiæ, quæ sic se habet: Gabriel, & Michael Angeli specie differunt: aut ergò, quia vterque est species positiuè immultiplex: & sic aduersariis conceditur, quod tantopere intendunt: aut quia continentur sub diuersis speciebus, quarum alterutra fortitur inferiora positiuè distincta, & plura instar speciei humanæ, & equinæ: atque hoc admitti nequit: nam si qua inferiora positiuè multa, ac distincta inuicem speciebus Angelorum concedantur, maximè solo numero differentia, & similia prorsus: hæc enim, vel certè nulla ad quamuis requiruntur speciem: at huiusmodi inferiora locum non habent in Angelis. Verum in primis huiusmodi multiplicatam numericam, eamque puram putam in Angelis reperiri supponendum est cum communiori Theologorum sententia, cuius vnam, vel aliam probationem breuiter, & in transitu delibauimus supra. Deinde estò contrarium sit verum, quid inde? Certè dici potest Angelos differre specie, non formaliter, sed æquiualeuter, quoniam ita sunt dissimiles, ac res diuersarum formaliter specierum. Ex hoc autem haud sequitur, eorum aliquem etiam proptè præcisum à sua singularitate

esse speciem veram, & formalem, qua de agitur. Hinc suspicor B. Thomam, & quosdam etiam Thomistas antiquiorum, qui aduersus nostram de multiplicata vniuersali sententiam referuntur, ei fortassis haud refragari. Hoc enim duntaxat asserunt, Angelos nequaquam differre solo numero, sed esse necessario dissimiles, & quodammodo specie diuersos. Exindè autem, vt visum est, haud benè infertur, singulorum naturas esse species.

Ad tertium argumentum respondeo: natura Gabrielis Angeli, proptè ab eius singularitate præcisa, nec singularis, nec vniuersalis est, sed media inter vtrumque statum: in qua natura media ne ipsorum aduersariorum plerique repugnantiam agnoscunt vllam. Verum de hoc latius infra. Ad 4. argumentum, quo pro opposita sententia nullum melius, fiet satis lib. 9. traët. 2. cap. 2.

CAPVT IV.

Vltior explicatio multiplicatis illius quæ rei vniuersali proprie conuenit.

M Vltitudo iterum, alia est creata, alia increata: Hanc ad vniuersale non sufficere, illam requiri censet B. Thomas 1. part. quæst. 30. art. 4. & in primum dist. 19. quæst. 4. art. 2. & non pauci eius sectatores. Item ex nostris Molina 1. quæst. 28. art. 4. disput. 2. per totam, Vasquez tom. 2. in 2. p. disp. 158. cap. 8. num. 32. ad medium, Valentia tom. 1. disp. 2. quæst. 4. puncto 3. Balthazar Tellez in log. disp. 6. sect. 2. Cæterum oppositum est Durandi in 1. dist. 25. quæst. 2. Torrez 1. p. quæst. 29. art. 1. Henrici quodlibet. 5. quæst. 6. Bonauent. in d. 25. art. 2. quæst. 1. Alonfis 1. part. quæst. 26. memb. 4. art. 2. Capreoli in 1. dist. 25. quæst. 1. art. 1. Marsilij ibid. quæst. 28. art. 2. conclus. 2. Suar. lib. 1. de Trinit. cap. 3. & Rubij in log. cap. 3. de spec. num. 142. & 143. Posterior hæc sententia mihi magis placet. Primò, quia maior est distinctio realis trium personarum diuinarum, quamuis sint eadem vni tertio, quam duorum conceptuum sola ratione distinctorum: at hæc multitudo, ac distinctio ad vniuersale sufficit, vt superius vidimus: ergò & illa. Secundò, quia personæ diuinæ verè plures, ac distinctæ realiter sunt: ea igitur distinctio non minus, quam quæuis alia ad vniuersale sufficit.

Tertio, quoniam omnis multitudo vniuersalis vnitati commixta est, alias vniuersalis non futura: quamuis ergò personæ diuinæ vnitatem habeant in tertio, adhuc ab iis abstrahi poterit vniuersale quoddam. Quartò, quia eadem ratione inter multitudinem spirituales, & materiales, substantiales, & accidentales, completam, & incompletam distinguere, & alias vniuersali diseruire, alias ei pares non esse, quis arbitrari posset: quo tamen commento quod maius? Quapropter non video, cur ratio personæ diuinæ vt sic comparatione trium non sit vniuersalis.

Tandem multitudo, alia est entium, alia non entium, cuiusmodi sunt entia rationis ficta, vt hirco, ceruus, homo, equus, &c. nec non negationes, vt non homo, non equus, non audiens, atque etiam esse cæcum, surdum, &c. Solamque priorem sufficere ad vniuersale, posteriorem verò esse ad illud insufficietem, indicant aliqui Neoterici apud nostros Conimbricenses tom. 1. log. in cap. de genere q. 2. art. 1. Pro quorum sententia ita potest argui. Vniuersale

fale est vnum in multis: ad illud ergo necessaria est vnitas, & multitudo: at neutra videtur in eo, quod à non entibus abstrahi fingitur: talis ergo abstractio & vniuersalitas omnino repugnat; adeoque nulla esse potest, nisi in entibus, nulla in non entibus fundata. Quod vnitas, & multitudo deficiat vniuersale abstractum a non entibus, liquet: siquidem alterutra est affectio solius entis, illudque prior indiuisum denominat, & posterior diuisum, ac multiplex. Deinde secundò: ad vniuersale quoduis requiruntur inferiora similia: aut non entia sunt expertia similitudinis: hæc enim est relatio prædicamentalis, quæ genus quoddam entis est, & cum non ente nihil habet commercij: multitudo igitur non entium haud sufficit ad rationem vniuersalis.

20 Præterea tertio: si plurius non entium respectu esse potest aliquid non ens in communi vniuersale, maximè non homo intuitu huius non hominis, videlicet eius, quod est in cælo, & alterius non hominis, illius nimirum, quod reperitur in Angelo, aliorumque id genus: quæ enim alterius conceptus negatiui maior ratio, aut quod maius ius ad vniuersale, quam eius, quod in exemplum adhibuimus, nempe non hominis? Ast hic conceptus negatiui nequit esse ratio vniuersalis contemplatione huius siquidem non datur hic, & ille propriè loquendo; neque non homo cæli, & non homo Angeli realiter distinguuntur, aut plurificantur: negationes enim multipliciter vendicant à formis, quas tollunt: homo autem est idem, siue negetur de cælo, siue de Angelo: proinde non homo vtriusque est prorsus idem: fieri igitur nequit, vt non homo in communi sit vtriusque respectu vniuersale, cum ad hoc necessaria sit inferiorum multiplicitas qualis qualis.

21 Rursus quartò: si non homo in communi esset vniuersale, comprehenderet sub se velut rationes inferiores non Socratem, & non Platonem ad modum quo homo, quia est vniuersalis sub se cohibet Socratem, & Platonem: Hoc autem est falsum: nam inde fieret, conuenire posse alicui rationem inferiorem & non superiorem in ea clusam, sicut si de aliquo diceretur esse animal, & non esse substantiam. Sequela est in aperto: siquidem de Platone ex vero enuntiatur esse non Socratem, non tamen esse non hominem.

Item quintò: si non ens esse posset vniuersale, sane non Socrates, contra quam disputatum est paulo supra, esset ratio superior, & vniuersalis intuitu non hominis, & non homo ratio inferior, ac particularis comparatione non Socratis: nam omne non homo est non Socrates, sed è conuerso omne non Socrates neutiquam est ob id non homo, cum Plato sit non Socrates, & tamen haud sit non homo. Hoc pacto homo est ratio inferior gratia animalis, & hoc contemplatione illius ratio superior, & vniuersalis, quia omnis homo est animal, & è contrario omne animal non est homo. Consequens autem est absurdum, quia eadem ratione, aut potius irrationabilitate non Plato esset ratio superior, & species quædam respectu non hominis: item non Callias, non Protagoras &c. quo fieret non hominem contineri sub infinitis rationibus superioribus, & veluti speciebus inter se inuicem non subordinatis, sed potius inuicem disparatis, quod tamen adeò repugnat ac si aliquod indiuiduum esset simul sub specie hominis, & specie equi, ac ceteris omnibus, quæ, vel creatæ sunt, vel sine fine cluduntur in omnipotentia creatoris.

22 Denique sextò: non ens, siue sit positium quoddam intellectus figmentum, siue negatio aut carentia aliqua, est omni quidditate, & carentia destitu-

tum, propterea quod essentia sit abstractum entis, & cui cõcretum repugnat, eidem haud possit conuenire abstractum; quo pacto sine albedine nusquam admitti potest album: vnde nequit non ens in quid prædicari, adeo vè genus esse, species, aut differentia. Deinde defectu entitatis, & qualitatis haud etiam potest in quale prædicari, ac proinde haud sustinet esse proprium, & accidens: nullum ergo ex quinque prædicabilibus esse potest: prorsus igitur non est prædicabile, aut vniuersale.

23 Cæterum longe probabilius est, multitudinem non entium, qualem qualem ad vniuersale sufficere, nec maiorem requiri. Suadetur autem primò, quia vnitas secundum quid, & extrinseca ad vniuersale satis est, vt supponunt communiter Doctores: cur non ergo multiplicitas non entium, quamuis ea sit secundum quid, & impropria? Secundò: quia non magis propria est, multitudo formalitatum, oïla ratione distinctarum, quam non entium: licet enim illa sit entium; at non simpliciter distinctorum hæc verò, tametsi sit non entium; at simpliciter distinctorum, ac separabilium: quocirca murò se excedunt, & exceduntur inuicem: adeoque sunt pares quodammodo: atqui prior ad vniuersale sufficit, vt visum est huius initio capituli: ergo & posterior. Tertia, eaque efficacissima sententiæ nobis placitæ coniectura est, quod argumenta in probationem contrariæ adducta non ita sint difficilia ad soluendum, vt statim ostendo, si prius tamen aduertam, opinionem nostram esse, tum Conimbricensium loco superius memorato tum etiam Scoti in 1. dist. 2. q. 1. Gabrielis ibidem q. vnica dub. 1. Aureoli in 1. etiam dist. 23. & fusius dist. 25. quatenus asserunt negationem quandam communicabilitatis ab omni alienam positione, esse tamen conceptum vniuersalem, & communem tribus personis.

24 Ad primum igitur argumentum eorum, quæ sunt obiecta superius, respondeo, vniuersale esse terminum supertranscendentem, sicut esse cognitum, vel amatum: proinde ad illud haud esse necessariam vnitatem, & multitudinem transcendentalem, & entitativam, sed sufficere supertranscendentalem, & communem entibus, ac non entibus. Ad secundum respondeo similiter, quæ est supertranscendentia vniuersalis, ad illud latissimè fufum haud requiri similitudinem prædicamentalem, & veram, realemque; sed satis esse minorem, eamque quæ possit esse secundum quid interdam.

25 Ad tertium respondeo in primis, tametsi non homo cæli, & non homo Angeli non differant ex parte formæ, vel quasi formæ, videlicet negationis: cæterum distingui penes subiecta, quibus illa superadditur negatio: atque hoc satis esse, vt non homo ab eis abstrahatur, eorumque respectu sit vniuersale quoddam. Quo pacto, cum Deus vna, eademque indiuisibili cognitione plura cognoscit obiecta creata, pluravè eodem complectitur amore, abstrahi potest ratio communis cogniti ab hoc, & illo, & amati similiter ab omnibus amatis: videlicet, quia eiusmodi concreta differunt, sin minus penes formas, at certè quoad subiecta extrinsecus informatæ, ac denominatæ: Alio quoque exemplo declarari potest solutio: nam constituta diuinitus eadem albedine in tribus subiectis, album esset vniuersale ad tria alba ea hypothefi futura, vt suo loco constabit: at inferiora tantum differrent ratione subiectorum, non verò formis tenus: similiter ergo in præfenti, &c.

26 Secundò etiam respondeo, negationem formæ ab hac specificari, & pro eius vnitatem vnā numero esse, quandocunque eiusmodi negatio non est essentialis

tialis subiecto. Atque ea de causa negatio formae ligni in materia hominis, & in materia equi, & quaecunque alia eius experte, aut etiam ad eam recipiendam proximè inhabili est omnino eadem. Ceterum si negatio sit essentialis subiecto, eam ab hoc specificari, vnamque, aut multiplicem esse propt subiectum multiplicatur, aut multipliciter oppositam habet vnitatem. Non homo autem, siue negatio hominis Angelo, & cælo essentialiter conuenit, quid mirum ergo, si talis negatio sit in utroque diuersa, ac multiplex?

27

Ad quartum respondeo: vocula, *non*, Socratem, & Platonem infinitat, & alterutram adeo à sua extrahit singularitatem, atque ad supremum quandam vniuersalitatis gradum euehit: quis enim terminus esse potest magis vniuersalis, quam infinitus? Eius ergo infinitatis, & cum infinitate coniunctæ vniuersalitatis, cum sit non Socrates, & non Plato, mirandum non est, si eorum contemplatione non sit ratio superior, aut magis vniuersalis, non homo. Ad quintum respondeo irreciprocationem illam, quæ quidquid est non homo est non Socrates, quin tamen quidquid est non Socrates, sit non homo, nequaquam arguere negationem Socratis esse rationem vniuersalem, & superiorem intuitu negationis hominis, sed potius eas esse duas quasdam negationes, quarum altera, nempe quæ est Socratis, latius funditur, quam altera homini opposita: Hoc pacto omne amatum est cognitum, non tamen omne cognitum est amatum: tamen inde non fit rationem cogniti esse vniuersalem respectu huius, & illius amati, propt talium, ut palam est, sed tantum esse eis priorem in subsistendi consequentia: similiter ergo in præsentem, &c.

28

Ad sextum respondeo non ens respectu suorum inferiorum nequaquam esse genus, speciem &c. tum ob rationem in argumento adductam, tum etiam ob adducendas infra lib. 9. tract. 1. cap. 8. & tract. 3. cap. 3. at non propterea definire esse vniuersale, & prædicabile, nam præter illa quinque prædicabilia esse alia haud pauca, ut explicabitur citato lib. 9. tract. 7. cap. ultimo; vbi nihilominus prædicabilia strictissime, & dialectice sumpta merito distributa esse in quinque, declarabitur ex professo. At contra instabis: sufficit ad vniuersale vnitatis, & multitudo secundum quid, item similitudo, & conuenientia impropria: atque hac de causa non entia esse vniuersalia paulo supra statuimus; cur non ergo sufficiat ad genus, & speciem quidditas secundum quid, & impropria, & ad reliqua prædicabilia qualitas eiusdem moris? ita autem esse poterunt non entia, species, & genera, &c. Repondeo, quinque prædicabilia esse à Porphyrio, & cæteris tradita ad explicanda, & intelligenda decem prædicamenta, horumque adeo normam sequi: cum ergo prædicamenta sint entia vera quidditate, & qualitate prædita, inde esse, ut prædicabilia logice, ac rigorose sumpta, nempe genus, species, &c. nequeant non prædicari in quid, & in quale quid, & in quale: idque proprie, ac strictè, & seorsim à quauis translatione, ac metaphora.

29

Hactenus soluta argumenta aduersus posteriorem huius capituli assertionem. Contra priorem sunt non pauca, quæ tamen hic omisimus de industria, quod magna ex parte non sunt huius loci. Aliis enim hoc tantum contenditur, rationem personæ diuinæ respectu trium haud esse genus, speciem aliudvè quinque prædicabilem. Ceterum & hoc falsum esse, & quamuis à vero non esset alienum, nihil inde sequi aduersus vniuersalitatem personæ

diuinæ, propterea nimirum, quod præter illa quinque vniuersalia à Porphyrio tradita sunt alia quædam ab eis diuersa, suiue iuris, constabit ex professo infra lib. 9. tract. ultimo per totum. Aliis vero id potissimè tenditur, ac fouetur, haud posse dari rationem communem, & vniuersalem indiuidui: proinde admittendam non esse communitatem vllam, aut vniuersalitatem personæ diuinæ, cum hæc sit naturæ diuinæ, & perfectissimè intellectuales indiuidua substantia; ad modum, quo persona ut sic, & latius fusa definiri solet à Boëtio, & cæteris Theologis, rationalis naturæ indiuidua substantia.

Sed concedendum est, nullam esse posse rationem communem indiuidui propter ea, quæ late disputanda sunt citato libro 9. huius operis tract. 4. cap. 3. & 4. Hinc autem duntaxat fit, personam diuinam, propt concernit indiuiduationem, minimè esse rationem communem, & vniuersalem respectu trium in quas manat, at non, quod nequaquam sit ratio ita eis communis, & vniuersalis, propt est relatio: Quo fortè alludit Aug. lib. 7. de Trinit. cap. 4. *Propterea dicimus tres personas diuinas, quia commune est eis id, quod persona est: quasi diceret, personam diuinam penes id relatiuum, quod est persona, quodque superadditur essentiae, esse communem, & vniuersalem tribus personis, secus vero penes vltimum constitutum personæ, nempe singularitatem. Et quidem uti cum dicitur, personam diuinam esse rationem communem, & vniuersalem contemplatione trium, à nullo intelligitur, diuinitatem ob id esse communitati rationis, aut vniuersalitati vlli obnoxiam, ita neque colligi potest ex nostra assertionem, singularitatem, siue indiuiduationem relationibus more diuinitatis virtualiter superadditam, & ab eis distinctam, esse rationem communem, & vniuersalem. Ita, quod hoc capite asseruimus, personam diuinam vniuersalitatem fortiri respectu trium; quod etiam, lib. 9. tract. septimo cap. 1. asseremus, eam esse genus quoddam, accipiendum est specificatiuè, & in priori sensu explicato, non vero reduplicatiuè & in posteriori, iuxta quem sumitur persona diuina, propt est singularis, & indiuidua more earum in quibus subsistunt naturæ creatæ.*

CAPVT V.

Modus essendi in multis rei vniuersalis proprius.

Quod ad modum essendi vnius in multis rei vniuersalis proprium attinet; in primis vniuersale est vnum in multis, non localiter: alias Angelus Gabriel, non solum in statu præcisionis à sua singularitate, verum etiam ut contractus per illam esset vniuersalis: si quidem est vnum quid in multis spatiis, quorum singula totus occupat. Deinde vniuersale non est vnum in multis temporaliter, ut sic dixerim: alias Deus esset vniuersalis; quippe qui in pluribus temporis interuallis est, aut simul, si præsentia rerum omnium in æternitate admittatur; aut (quod satis est) successiue, si ea præsentia reiiciatur. Præterea vniuersale non est vnum in multis subiectiue: aliàs hæc anima rationalis Ignatij v. g. foret vniuersalis; nimirum quæ tota est in pluribus subiectis, nempe corporis partibus, quarum singulas se tota informat: Est ergo vniuersale vnum in multis per veram identitatem cum illis; quasi vniuersale